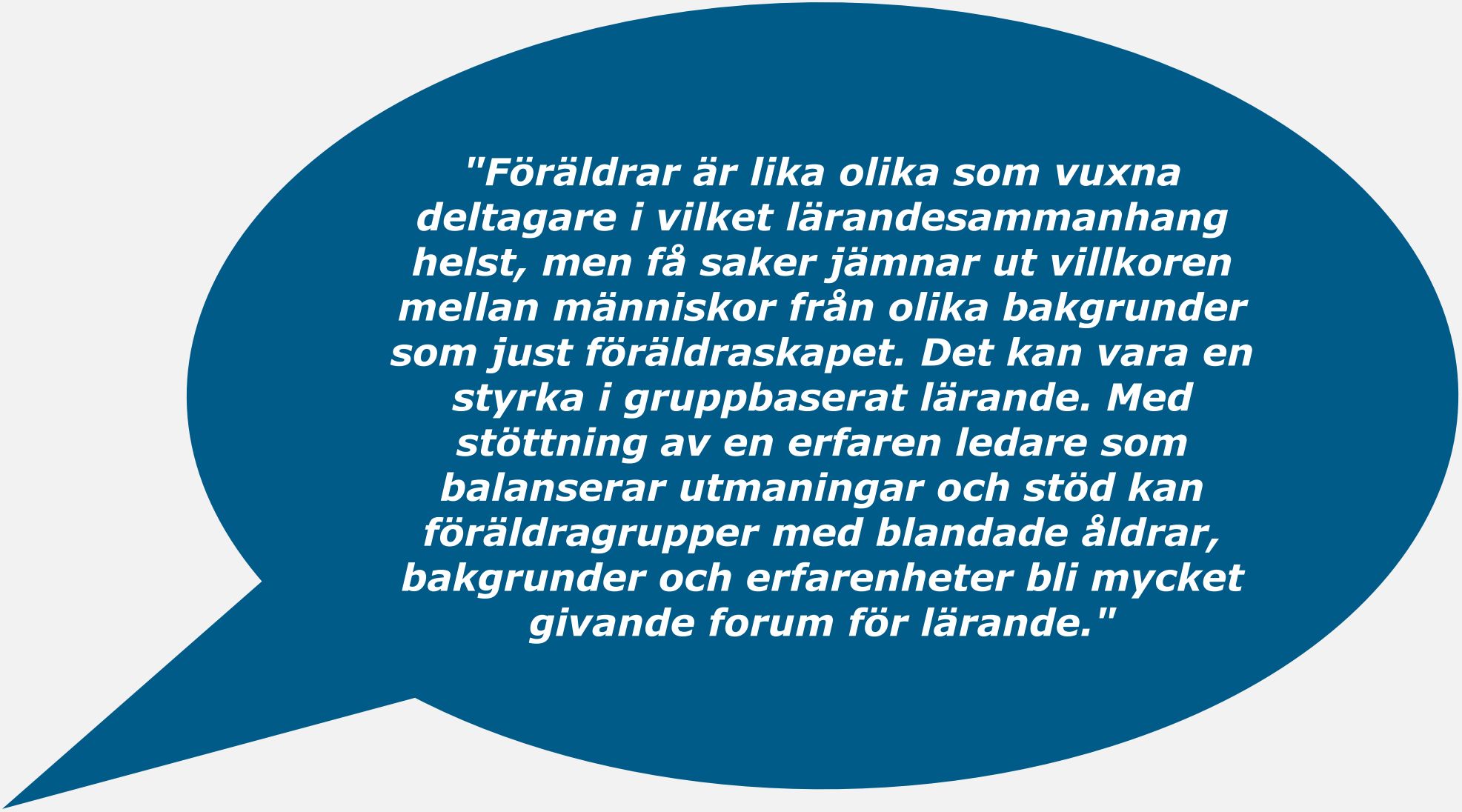

Föräldrautbildning i grupp - föräldrarapporterade faktorer som påverkar lärande och nyttogörande

Maria Marinopoulou, Region Värmland; Lisa Engde, Region Östergötland; Niklas Löfgren, Region Gotland; Linnea Karlsson, Region Kronoberg; Christos Kolovos, Västra Götalandsregionen; Theres Breed, Region Västmanland;

Anna Rensfeldt Flink, Västra Götalandsregionen

EvidensBaserad
Habilitering
EBH

"Föräldrar är lika olika som vuxna deltagare i vilket lärandesammanhang helst, men få saker jämnar ut villkoren mellan människor från olika bakgrunder som just föräldraskapet. Det kan vara en styrka i gruppbaserat lärande. Med stöttning av en erfaren ledare som balanserar utmaningar och stöd kan föräldragrupper med blandade åldrar, bakgrunder och erfarenheter bli mycket givande forum för lärande."

Fritt översatt från Marienau och Segal, (2006, p. 781)

En klinikers beskrivning av "en supergrupp":

"Det handlar ju oftast om att de har ett livligt samtal mellan varandra. I bästa fall på temat, men ibland om annat också. Men då blir det ju ett engagemang, då ser man att de är sugna på att komma innanför dörren redan när de står utanför och väntar på att vi ska låsa upp, liksom. För att: 'där står ju den där andra mamman eller pappan som jag bara måste fortsätta... Jag måste berätta vad som hänt sen förra veckan'."

(Ur Johansson, Svensson & Rensfeldt Flink, inskickat manuskript)

Uppdrag EBH: EvidensBaserad Habilitering

Uppdragsgivare:
Habilitering i Sverige
(verksamhetschefer
inom svensk
habilitering)

Uppdrag:
sammanfatta
evidens inom ett
kliniskt relevant
område

En så kallad EBH-
rapport

<https://habiliteringsverige.se/forskning-evidens/publicerade-ebh-arbeten>

Vi planerar också:
en vetenskaplig
publikation

Arbetsgrupp:
fyra kliniker + tre
kliniska forskare

Utbildning till patienter och närstående inom hälso- och sjukvård

- Förebygga hälsa, motverka ohälsa
- Ge information för att hantera kroniska tillstånd
- Stödja nödvändiga/gynnsamma beteendeförändringar
- Öka hälsolitteracitet (förmågan att självständigt förstå och använda information om hälsa)
- Relativt vanlig interventionstyp... och sannolikt ökande

(Hwang & Kuo, 2018)

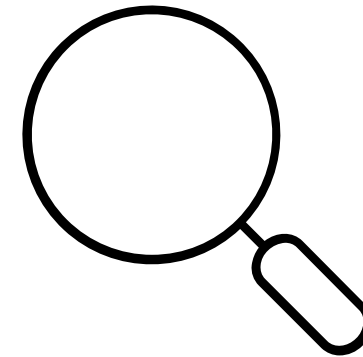
Gruppbaserad föräldrautbildning om intellektuell funktionsnedsättning eller autism

- Vanligt förekommande innehåll:
 - grundläggande info om diagnosen
 - beteendestödjande strategier
 - att tolka beteenden och kommunikativa signaler
 - strategier för att underlätta interaktion, kommunikation och lek

(Dawson-Squibb et al., 2020; Prata et al., 2018)

- Stor variation i format, tid, struktur

(Dawson-Squibb et al., 2020)

Enligt tidigare forskning: föräldrautbildning i grupp kan ge effekter hos föräldrarna

- Ökad tilltro till sin egen förmåga
- Lära sig/öka användning av specifika strategier/förmågor
- Minska stress

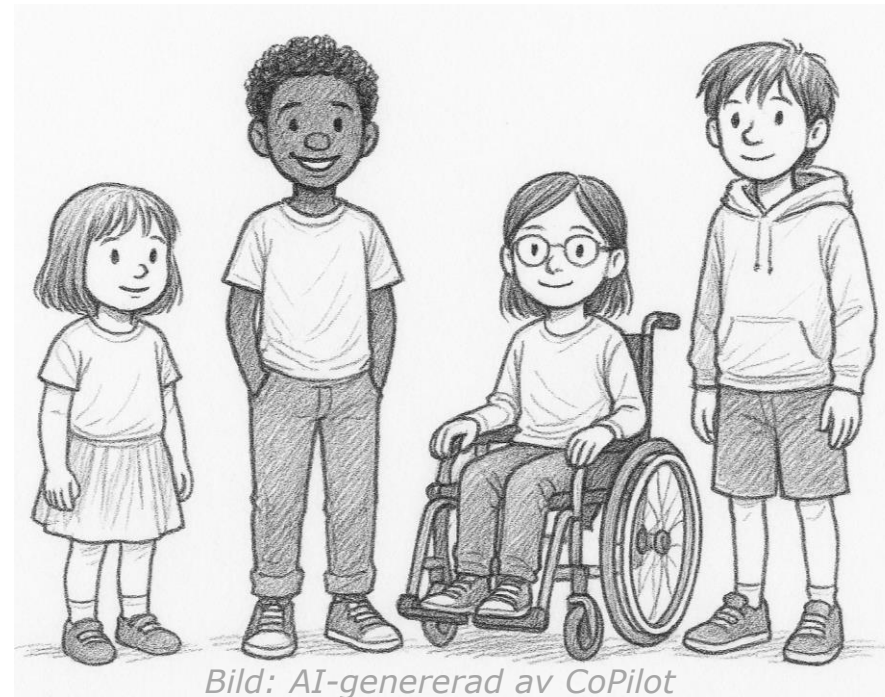

Bild: AI-genererad av CoPilot

(Agirkan et al., 2023; Hohlfeldt et al., 2018; Kirsty et al., 2019; Morsa et al., 2022; Lichtle et al., 2020)

Enligt tidigare forskning: föräldrautbildning i grupp kan ge effekter hos barnen

- Ökad kommunikationsförmåga
- Mer interaktion med andra
- Minskat problemskapande beteende
- Förbättrat vardagsfungerande

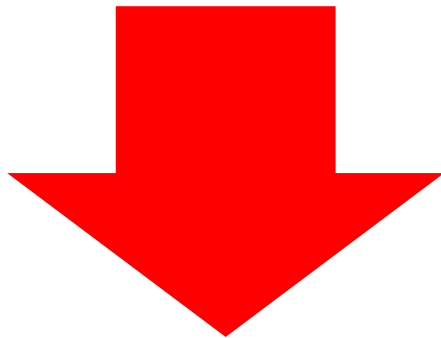
(Kirsty et al., 2019; Morsa et al., 2022; Prata et al., 2018)

Alltså: att utbilda föräldrar i grupp kan som enskild insats ge nytta i vardagen.

Men... det är en hel del vi inte vet som rör hur insatserna bör utformas och ges för att vi skall nå dit

Enlig föräldrarna själva:
vad **underlättar** lärande
och nyttogörande?

Enlig föräldrarna själva:
vad **hindrar** lärande och
nyttogörande?

Vi ville leta efter forskning som kunde hjälpa oss att förstå mer om detta

Interventionerna som studerades

- ...riktade sig till föräldrar till **barn och ungdomar**
- ...kunskapsförmedlande gruppinsatser som rörde **IF och/eller autism**
- ...riktade sig **endast till föräldrarna** (ej barnen själva)

Studierna

- ... hade resultat som rörde föräldrars erfarenheter av faktorer som påverkat deras lärande i/nyttogörande av interventionen
- ... var primärstudier av kvalitativ, kvantitativ eller mixad studiedesign

Metod

Vi tillämpade studiedesign för mixed methods convergent systematic review (Stern et al., 2020)

Sökte efter studier i tre databaser

- PubMed
- PsychInfo
- Cochrane

Screenade i flera steg

- 863 abstracts → 93 fulltextartiklar → **23 inkluderade studier**

Bedömde studiekvalitet

- Mixed Methods Appraisal Tool (MMAT) (Hong et al., 2018)

Lyfte ut och analyserade relevanta resultat

- tematisk syntes (Thomas & Harden, 2008)

De 23 inkluderade studierna

- Från Europa, Nordamerika, Afrika, Asien och Australien
- Resultat framförallt från intervjuer och enkäter
- Deltagare: föräldrar till yngre barn (vanligast), barn *och* ungdomar, *bara* ungdomar (ovanligt)
- Interventionerna:
 - Både längre (vanligast) och kortare
 - Fokus på autism (vanligast), autism *och* IF, *bara* IF (ovanligt)
 - Oftast ett brett fokus, ibland nischat mot tex. kommunikation eller beteendestöd
 - Både "på plats" och digitala interventioner

Kategorier	Programmets form och innehåll			Social lärmiljö		Familjens förutsättningar	
Övergripande teman	Form och innehåll: stödjande, tillgängligt och relaterbart		Omfattning i tid	Andra föräldrar: en resurs	Kompetenta och pedagogiska kursledare: en resurs	Övriga närstående: en del i lärandet	Logistik: tid, plats och barnomsorg
Underteman	Video: ett viktigt lärmaterial	Att göra själv: hemuppgifter och interaktiva övningar	Uppföljning	Diskussion och interaktion som stöd för lärandet	Individuell feedback och guidning som stöd för lärandet		
Genomgående undertema	Insats: digital eller på plats?						

Kate- gorier	Programmets form och innehåll		Social lä-	Familjens förutsättningar	
Övergripande teman	Form och innehåll: stödjande, tillgängligt och relaterbart		Al- f resurs	ga när- ande: en del i lärandet	Logistik: tid, plats och barnomsorg
Underteman	Video: ett viktigt lärmaterial	Att göra själv: hemuppgifter och interaktiva övningar	Upp- följning	Diskussion och interaktion	Individuell feedback och auktion som
Genom- gående undertema					

*"Fler träffar
behövs; det
krävs minst två
träffar för att bli
bekvämt".*

*"Jag tror å andra sidan att
det [hemuppgifterna] är
viktigast eftersom det är när
det skrivs ner som man
faktiskt får ut något av
det".*

Kate- gorier	Programmets form och innehåll		Social lärmiljö		Familjens förutsättningar	
Övergripande teman	Form och innehåll: stödjande, tillgängligt och relaterbart	Omfattning i tid	Andra föräldrar: en resurs	Kompetenta och pedagogiska kursledare: en resurs	Övriga när- stående: en del i lärandet	Logistik: tid, plats och barnomsorg
Genom- gående undertema	<i>"Att höra erfarenheter från andra hjälper dig. Du tar in alla dessa erfarenheter, för de är väldigt olika, lärande har inga gränser. Inget barn är detsamma [som ditt], det som funkar för någon annan funkar inte alltid för dig, men ibland är det bra att känna till olika tekniker. Särskilt om det kommer från en annan förälders erfarenhet."</i>		Diskussion och aktion stöd för lärandet	Individuell feedback och guidning som stöd för lärandet		
			Insats: digital eller på plats?			

"Att höra erfarenheter från andra hjälper dig. Du tar in alla dessa erfarenheter, för de är väldigt olika, lärande har inga gränser. Inget barn är detsamma [som ditt], det som funkar för någon annan funkar inte alltid för dig, men ibland är det bra att känna till olika tekniker. Särskilt om det kommer från en annan förälders erfarenhet."

Kate- gorier	Social lärmiljö		Familjens förutsättningar		
Övergripande teman	<i>"Kursledarna var öppna, varma och visade uppskattning till alla som bidrog i gruppen. Tack för råd, medkänsla, vägledning och känslighet inför ofta väldigt smärtsamma ämnen".</i>	Arbets- samarbärar: en resurs	Kompetenta och pedagogiska kursledare: en resurs	Övriga när- stående: en del i lärandet	Logistik: tid, plats och barnomsorg
Underteman		<i>"Feedback gjorde så att jag förstod mitt barns beteende och reflekterade över mina egna beteenden".</i>	Öppna och interaktion som stöd för lärandet	Individuell feedback och guidning som stöd för lärandet	
Genom- gående undertema	Insats: digital eller på plats?				

Kate- gorier	Programmets form och innehåll		Social lärmiljö		Familjens förutsättningar	
Övergripande teman	Form och innehåll: stödjande, tillgängligt och relaterbart	Omfattning	Andra men	Kompetenta och pedagogiska ledare: en	Övriga när- stående: en del i lärandet	Logistik: tid, plats och barnomsorg
Underteman	Video: ett viktigt lärmaterial	Att göra hemuppgifter och interaktiva övningar	och interaktion som stöd för lärandet	Individuell feedback och guidning som stöd för lärandet		
Genom- gående undertema	Insats: digital eller på plats?					

"Jag har en morbror. Han
sa: 'den [interventionen]
kommer inte ändra ditt liv.
Varför slutar du inte...?'"

*"Jag har en morbror. Han
sa: 'den [interventionen]
kommer inte ändra ditt liv.
Varför slutar du inte...?'"*

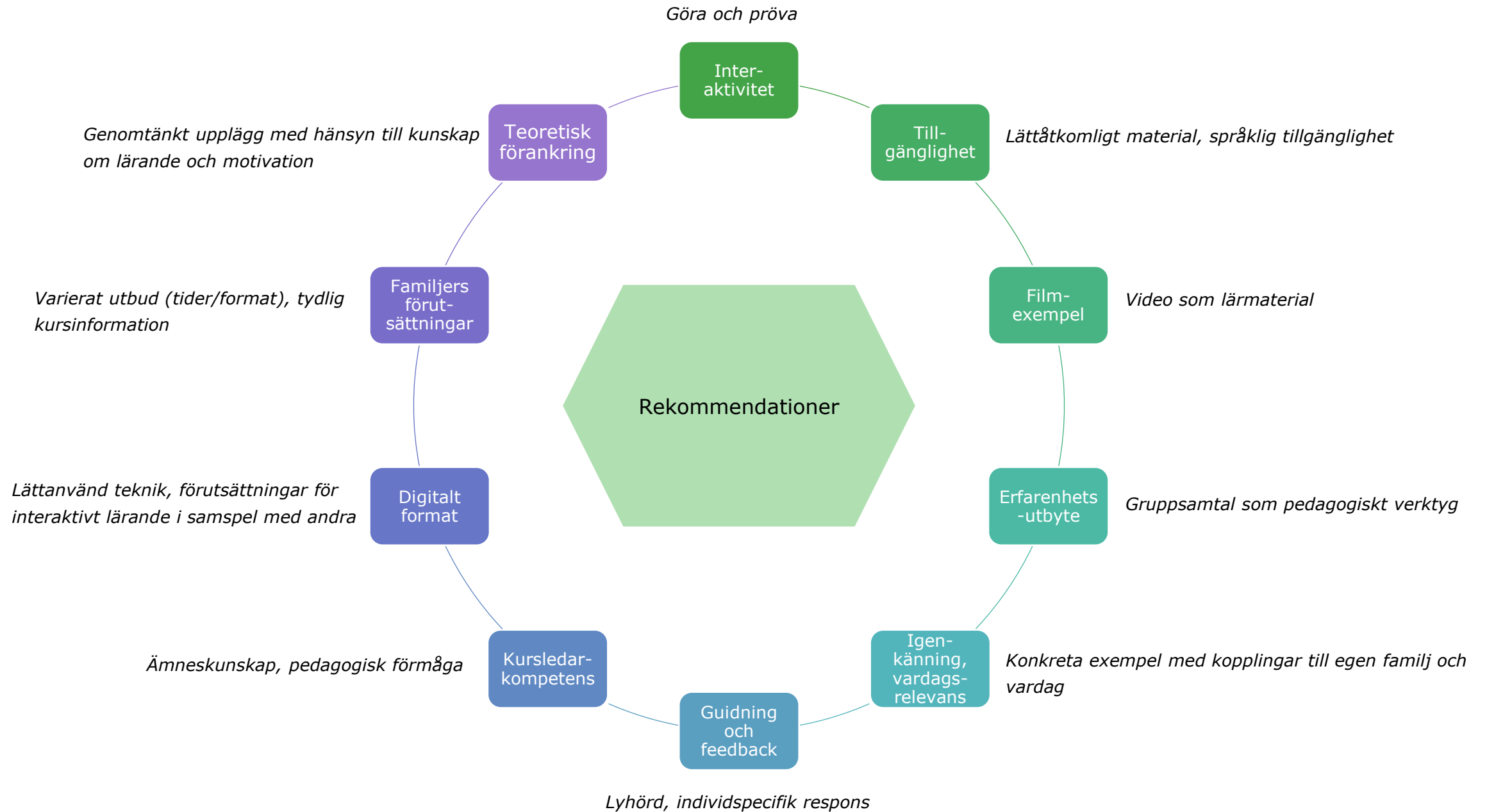
Kate- gorier	Programmets form och innehåll		Social lärmiljö		Familjens förutsättningar
Övergripande teman	Form och innehåll: stödjande, tillgängligt och relaterbart		Omfattning i tid	Andra föräldrar: en resurs	Kompetenta och pedag kursle res
Underteman	Video: ett viktigt lärmaterial	Att göra själv: hemuppgifter och interaktiva övningar	Upp- följning	Diskussion och interaktion som stöd för lärandet	Individuell feedback och guidning som stöd för lärandet
Genom- gående undertema	Insats: digital eller på plats?				

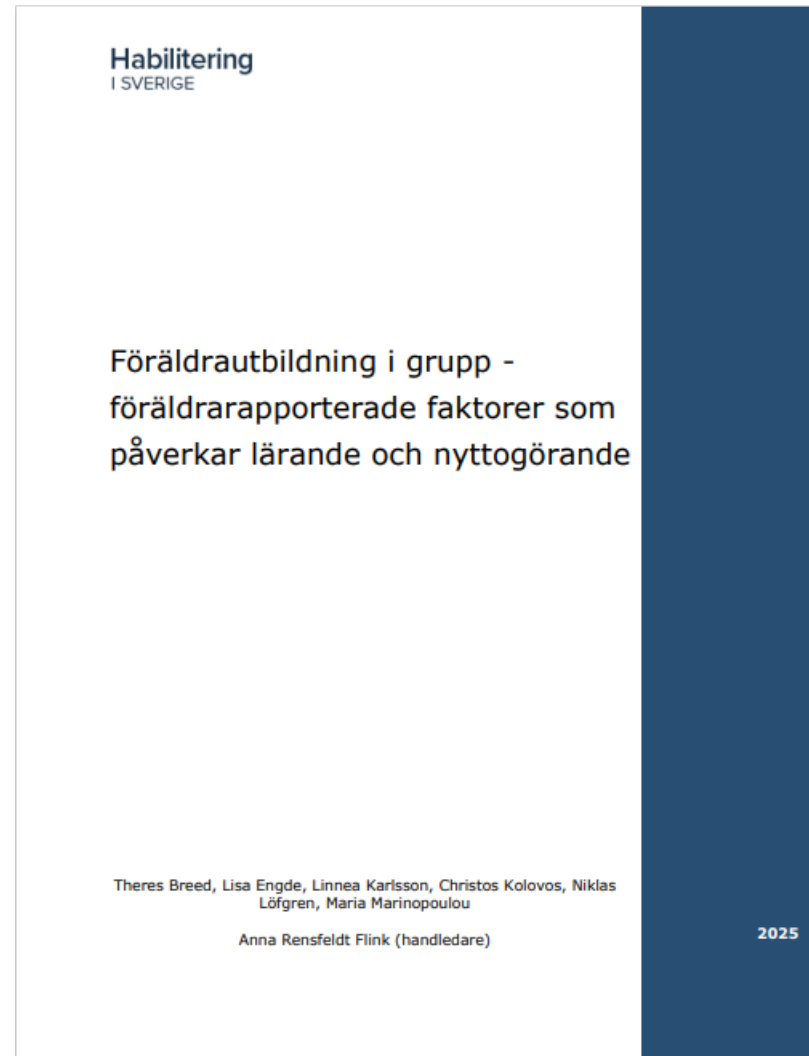
"Jag blev väldigt frustrerad av hastigheten på internetuppkopplingen: det tog evigheter att ladda ner videofilmerna"

Diskussion

- Flera av resultaten bekräftas av liknande litteraturöversikter med fokus på andra målgrupper
- Överlappar med breda teorier om:
 - vuxenlärande (e.g., transformativt lärande (Mezirow, 1997))
 - motivation (e.g., Self-Determination Theory (Ryan & Deci, 2008))
 - familjecentrering (Dunst et al., 2002)
- Begräsningar i underlaget... men tydliga, återkommande teman

https://habiliteringisverige.se/arkiv/ebh_report/foraldrautbildning-i-grupp-foraldrarapporterade-faktorer-som-paverkar-larande-och-nyttogorande

- AĞIRKAN, M., KOÇ, M. & AVCI, Ö. H. 2023. How effective are group-based psychoeducation programs for parents of children with ASD in Turkey? A systematic review and meta-analysis. *Research in Developmental Disabilities*, 139, 104554.
- DAWSON-SQUIBB, J.-J., DAVIDS, E. L., HARRISON, A. J., MOLONY, M. A. & DE VRIES, P. J. 2020. Parent education and training for autism spectrum disorders: Scoping the evidence. *Autism*, 24, 7-25.
- DUNST, C. J., BOYD, K., TRIVETTE, C. M. & HAMBY, D. W. 2002. Family-oriented program models and professional helpgiving practices. *Family relations*, 51, 221-229.
- HOHLFELD, A. S. J., HARTY, M. & ENGEL, M. E. 2018. Parents of children with disabilities: A systematic review of parenting interventions and self-efficacy. *African Journal of Disability*, 7.
- HONG, Q. N., FÀBREGUES, S., BARTLETT, G., BOARDMAN, F., CARGO, M., DAGENAIS, P., GAGNON, M.-P., GRIFFITHS, F., NICOLAU, B. & O'CATHAIN, A. 2018. The Mixed Methods Appraisal Tool (MMAT) version 2018 for information professionals and researchers. *Education for information*, 34, 285-291.
- HWANG, H.-L. & KUO, T.-Y. 2018. Competency in delivering health education: A concept analysis. *Journal of Interprofessional Education & Practice*, 11, 20-25.
- KIRSTY, L. O. D., ARMITAGE, S., FEATHERSTONE, J., MCQUILLIN, L., LONGLEY, S. & POLLARD, N. 2019. Group-Based Parent Training Interventions for Parents of Children with Autism Spectrum Disorders: a Literature Review. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*, 6, 85-95.
- LICHTLE, J., DOWNES, N., ENGELBERG, A. & CAPPE, E. 2020. The effects of parent training programs on the quality of life and stress levels of parents raising a child with autism spectrum disorder: A systematic review of the literature. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*, 7, 242-262.
- MARIENAU, C. & SEGAL, J. 2006. Parents as Developing Adult Learners. *Child welfare*, 85, 767-784.
- MEZIRROW, J. 1997. Transformative Learning: Theory to Practice. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 5-12.
- MORSA, M., DE ANDRADE, V., ALCARAZ, C., DE LA TRIBONNIÈRE, X., RATAZ, C. & BAGHDADLI, A. 2022. A scoping review of education and training interventions in Autism Spectrum Disorder. *Patient Education and Counseling*, 105, 2850-2859.
- PRATA, J., LAWSON, W. & COELHO, R. 2018. Parent training for parents of children on the autism spectrum: A review. *Int J Clin Neurosci Ment Health*, 5, 3.
- RYAN, R. M. & DECI, E. L. 2008. Self-Determination Theory and the Role of Basic Psychological Needs in Personality and the Organization of Behavior. In: JOHN, O. P., ROBINS, R. W. & PERVIN, L. A. (eds.) *Handbook of Personality: Theory and Research*. New York: New York: Guilford Publications.
- STERN, C., LIZARONDO, L., CARRIER, J., GODFREY, C., RIEGER, K., SALMOND, S., APOSTOLO, J., KIRKPATRICK, P. & LOVEDAY, H. 2021. Methodological guidance for the conduct of mixed methods systematic reviews. *JBIM evidence implementation*, 19, 120-129.
- THOMAS, J. & HARDEN, A. 2008. Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews. *BMC medical research methodology*, 8, 1-10.

Anna Rensfeldt Flink

Anna.rensfeldt.flink@vgregion.se